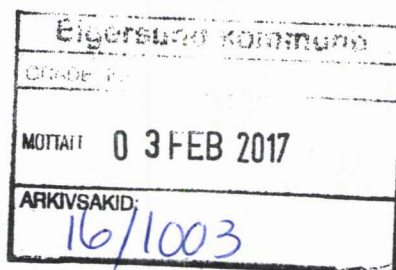

Eigersund kommune
Postboks 580
Eigersund

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Klageavgjørelse i byggesak - gnr. 13 bnr. 2456, oppføring av ny gangbro og nye sikringsmurer, Eigersund kommune - tiltakshaver: Eigersund kommune ved teknisk avdeling

Margrethe S. Klippenberg og Kirsten Tørresen Drange har påklaget kommunens vedtak av 30.5.2016 om oppføring av ny gangbro til erstatning for bro som ble tatt av flom i 2015. Fylkesmannen stadfester kommunens vedtak.

Margrethe S. Klippenberg, Kirsten Tørresen Drange, Karl Arthur Hafso og Lasse Damgaard har påklaget kommunens vedtak av 19.9.2016 om tillatelse til oppføring av sikringsmurer i området rundt Spinnerigaten 15. Fylkesmannen endrer vedtaket slik at det stilles tilleggsvilkår om at NVE foretar konsesjonspliktutredning.

Vi viser til kommunens oversendelse av 22.12.2016.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder oppføring av ny gangbro mellom Nyeveien og Spinnerigaten til erstatning for bro som ble tatt av flom i 2015. Saken gjelder også flomsikringstiltak i form av nye murer i området rundt Spinnerigaten 15.

Eigersund kommune ga den 30.5.2016 tillatelse til oppføring av ny bro på eiendommen gnr. 13 bnr. 2456 (BMD 144/16).

Vedtaket ble påklaget av Margrethe S. Klippenberg i brev datert 08.06.2016. Klageren anfører at den nye broen vil for høye og at dette vil føre til mer innsyn på klagers eiendom. Klager har også merknader til broens estetikk.

Eigersund kommune ga den 19.9.2016 tillatelse til oppføring av sikringsmurer og endring av landkar for bro mot Spinnerigaten (BMD 278/16).

Vedtaket ble påklaget av Margrethe S. Klippenberg, Kirsten Tørresen Drange, Karl Arthur Hafso og Lasse Damgaard i brev av 6.10.16. I klagen er det i hovedsak anført følgende:

Vi klager på vedtakets argumenter om at det ikke er grunnlag for å vurdere våre krav om spesialforsikring for eiendommene våre. Det bes derfor om en vurdering av dette på ny.

Det legges vekt på at avbøtende tiltak vil bli gjort. Vi ønsker allikevel at kommunen forplikter seg i forhold til våre eiendommer når elven endres.

Husene våre har stått lenge, på de premisser elven har levd til nå. Vi er bekymret for at dette kan få konsekvenser for våre eiendommer, når situasjonen forandres.

Vi klager ikke på gjennomføringen av selve prosjektet, men ønsker at kommunen forplikter seg på Nyeveien siden.

Klage på vedtak i sak BMD 144/16 ble første gang behandlet av Planteknisk utvalg 20.9.2016 og oversendt til Fylkesmannen 29.9.2016. I e-post 24.11.2016 ba kommunen Fylkesmannen om å stille saken i bero på bakgrunn av at saken ikke hadde vært tilstrekkelig opplyst ved første gangs behandling av klagen. Kommunen opplyste at klagen ville bli behandlet på ny sammen med klage på vedtak av 19.9.2016 (BMD 278/16). I e-post av 6.12.2016 bekreftet Fylkesmannen at saken ikke ville bli behandlet før etter at den var behandlet på ny av kommunen.

Eigersund kommune behandlet klagen under ett 13.12.2016 og traff følgende vedtak:

Planteknisk utvalg opphever vedtak i klagesak PTU 214/16 datert 20.09.16.

Planteknisk utvalg har nøye vurdert klage fra Margrethe S. Klippenberg og Kirsten Tørresen Drange på vedtak fattet av byggesakssjefen den 30.05.16 som sak BMD 144/16, tilsvarende til klage, samt sakens øvrige dokumenter og har etter en samlet vurdering kommet til at klager ikke gis medhold, da klagen ikke inneholder nye og vesentlige opplysninger som ikke var kjent da det vedtaket det klages over ble fattet.

Klagen oversendes til Fylkesmannen i Rogaland for endelig klagebehandling.

Planteknisk utvalg har nøye vurdert klage fra Kirsten Tønnesen Drange, Karl Arthur Hafso, Lasse Damgaard og Margrethe S. Klippenberg på vedtak fattet av byggesakssjefen den 19.09.16 som sak BMD 278/16, tilsvarende til klage, samt sakens øvrige dokumenter og har etter en samlet vurdering kommet til at klager ikke gis medhold, da klagen ikke inneholder nye og vesentlige opplysninger som ikke var kjent da det vedtaket det klages over ble fattet.

Klagen oversendes til Fylkesmannen i Rogaland for endelig klagebehandling.

Planteknisk utvalg forutsetter at rådmannen arbeider aktivt for å finne gode og omforente tiltak, og foretar en avklaring av eiendomsforholdene.

Arbeidet med Tyskerbruen vil ikke bli gjenopptatt før forhold rundt eiendomsforhold og avbøtende tiltak er avklart.

Fylkesmannen viser for øvrig til sakens dokumenter.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen legger til grunn at klagerne har klagerett og at klagefristen er overholdt, jf. forvaltningslovens (fvl.) kap. VI og plan- og bygningsloven (pbl.) § 1-9.

Felles for de omsøkte tiltak er at tiltakene inngår i Temaplan for flomsikringstiltak langs Eieåna og Lundeåna, vedtatt av kommunestyret 14.3.2016. Temaplanen er ikke en juridisk bindende plan etter plan- og bygningsloven men "skal legges til grunn for alle videre tiltak, saksbehandling og planlegging". Vedtaket lyder:

Forslag til temaplan for flomstiltak langs Eieåna og Lundeåna vedtas som fremlagt og tiltakene og føringene i planen skal legges til grunn for alle videre tiltak, saksbehandling og planlegging som omfattes av planen:

1. *En legger til grunn at tiltakene som skal gjennomføres skal sikre mot 200-års flom (Q200) så langt dette er praktisk og økonomisk mulig,*
2. *Tiltakene pkt 2-8, 13-18, 19-22 skal innbyrdes gjennomføres samtidig. Ved videre detaljregulering og byggesak skal dette legges til grunn samt korrekt sikkerhetsklasse skal fastsettes (F1,F2,F3).*
3. *Tiltakene må gis en form og utførelse som vurderes som antikvarisk og estetisk akseptabel slik at de ikke fremstår som skjemmende i bevaringsområdet.*
4. *Ved detaljprosjektering må sikkerhetsmargin på 0,3 meter samt forventa endring i flomstørrelsene som følge av et endra klima ivaretas. Mht klimapåslaget vil dette være aktuelt å se nærmere på i forbindelse med detaljprosjekteringen. Klimapåslaget vil hhv være en forventet %-vis økning av vannføringen samt høyere vannstand i sjøen pga forventet økning i stormfloaktivitet samt generelt økt havnivå. Disse to momentene må kombineres, hvilket enklest gjøres i den hydrologiske til NVE.*
5. *Ved detaljprosjektering må konsekvenser av tiltak tydeliggjøres og ev. avbøtende tiltak skisseres og gjennomføres samtidig jfr. vannressursloven.*
6. *Ved tiltak i selve elveløpet og elvebunnen skal konsekvensene for laks og sjørett vurderes.*
7. *Kommunen skal ikke starte opp regulering eller gi tillatelse til byggetiltak som er i strid med tiltakene i planen og NVE sine anbefalinger om samtidig gjennomføring av tiltakene.*
8. *Det settes øyeblikkelig i gang detaljprosjektering av tiltakene/strekningene i planen. Det må i den forbindelse tas kontakt med berørte grunneiere for samarbeid i forhold til deltagelse både i forhold til tilgang til eiendom og for å avklare ev. økonomisk bidrag. En skal legge NVE sine anbefalinger til grunn for prioritering av tiltak som skal detaljprosjekteres samt tiltak som må gjennomføres samtidig.*
9. *Eigersund kommune sender brev til NVE i forhold til anmodning om oppstart av prosjekt for å vurdere de store tiltakene i tilknytning til Lundeåna/Eieåna (terskel, kulvert, tunell).*

Klage på vedtak om ny bru

Området hvor det er søkt om oppføring av ny bru ligger innenfor reguleringsplan for Deler av Eigersund sentrum, vedtatt av kommunestyret 18.2.1991. Arealet er regulert til spesialområde i kombinasjon med gågate/gangvei.

Det synes å være enighet om at det er ønskelig med en ny bru til erstatning for broen som ble tatt av flommen i 2015. Broen er tegnet inn i planen og Fylkesmannen legger til grunn at tiltaket er i samsvar med plan.

I klagen er det i hovedsak anført at broen vil bli for høy og at dette vil føre til innsyn på klagers eiendom. Fylkesmannen vil bemerke at den nye broens høyde er fastsatt på bakgrunn av faglige anbefalinger og kommunestyrets prinsippvedtak om at tiltakene skal sikre mot 200-års flom. Det er

således tungtveiende samfunnsmessige hensyn som taler for broen heves til omsøkt høyde. Det forhold at broens høyde vil føre til innsyn på naboeiendommene kan i denne sammenheng ikke tillegges avgjørende vekt. Det er i denne sammenheng også lagt vekt på at kommunen har vedtatt at arbeidet med broen ikke vil bli gjenopptatt før avbøtende tiltak er avklart.

Når det gjelder utforming, kan Fylkesmannen ikke se at det foreligger nærliggende alternativer ettersom broen må prosjekteres slik at den får tilstrekkelig kapasitet ved flom og valgte utforming synes å være best egnet i så henseende.

Visuelle hensyn synes også å være ivaretatt i tilstrekkelig grad. Visuelle kvaliteter hører inn under kommunens frie skjønn og hensynet til det kommunale selvstyre må vektlegges. Det vises også til at det fremgår av vedtaket at byantikvaren ikke har hatt merknader til broens utforming. Vi kan ikke se at klagen kan føre frem eller at det er forhold i saken som ellers taler for å underkjenne kommunens vedtak.

Klage på vedtak om tillatelse til oppføring av ny mur mv.

Området hvor det er søkt om oppføring av mur er i reguleringsplan for Bøckmannsbakken, vedtatt av kommunestyre 25.11.1996 regulert til friområde, park/turveg. Tiltakene erstatter/utbedrer i hovedsak eksisterende bebyggelse og synes å være i samsvar med plan. Det synes ikke å være bestridt at tiltakene er i samsvar med plan.

Når det for det første gjelder krav i klagen om tegning av spesialforsikring, kan Fylkesmannen ikke se at det er grunnlag for et slikt krav. Etter praksis kan det imidlertid ikke utelukkes at kommunen kan bli erstatningsansvarlig dersom eiendom utsettes for fare eller vesentlig ulempe som følge av en gitt tillatelse, jf. nedenfor.

Det må være slik fare eller vesentlig ulempe klagerne sikter til når "konsekvenser" av omsøkte tiltak tas opp i klagen. Anførselene om konsekvensene for klagers eiendommer er i liten grad kommentert av kommunen, men i tilsvaret til klagen fra prosjektleder Mats Nergård, seksjon Vei- og utemiljø, er det uttalt:

Det er bestilt en hydrologisk rapport for hele Lundeåna, der alle nye tiltak legges inn og avbøtende tiltak gjøres for at flomsituasjonen ikke gir forhøyet vannføring i vassdraget. Så snart denne rapport er klar, vil det være hensiktsmessig at den ettersendes behandlingen.

Kommunen synes å erkjenne at tiltakene vil kunne få konsekvenser for klagerne eiendommer og viser til at søker i tilsvaret til klage har uttalt at det vil bli utført følgende tiltak for husene i Nyeveien:

"bjelkestengsler mellom husene (som forhindrer at vannet kommer inn i Nyeveien), samt sikring mot utgravning av natursteinsmurerer (i form av bunn og sideplastring mellom Nyeveien 11-19). Dette arbeidet som vil stabilisere murene for fremtidig utgravning av fundament. Selve sikringshøyden på murene i Nyeveien har NVE anslått i vedlegg 7, og det er ikke ansett som nødvendig at det omsøkte tiltaket langs Svanedalsgården skal utløse krav om full sikringshøyde mot husene i Nyeveien. Det må være huseiers eget ansvar å sikre til 200-årsflom."

Basert på det som fremkommer i saksdokumentene fremstår konsekvensene for klagerne eiendommer av omsøkte tiltak å være uklare og noe mangelfullt utredet.

Ettersom hydrologisk rapport ikke foreligger, er det bl.a. uklart hvilke konsekvenser muren vil få for elveløp og omgivelsene. Av samme grunn er det uklart om de tiltakene som skal utføres på Nyeveien-siden vil være tilstrekkelig for å opprette balanse mellom fordeler og ulemper av tiltaket.

Det foreligger også uklarheter mht. rekkefølge av de enkelte tiltak som inngår i flomsikringsplan for Eigersund. Kommunestyret har bestemt at NVE's anbefalinger skal legges til grunn når det gjelder hvilke tiltak som skal gjennomføres samtidig, jf. vedtakets pkt. 2 og 7.

Av saksdokumentene fremgår det at tiltakene er planlagt i nært samarbeid med NVE, men i flomsikringsplanen er det også tegnet inn nye murer langs husene i Nyeveien. Planen er imidlertid uklar når det gjelder hva som er anbefalt med hensyn til rekkefølge av dette tiltaket. Bakgrunnen for dette er at det er anbefalt at tiltak nr. 2 – nr. 8 (bl.a. ny Tyskerbro og mur langs Spinnerigaten) gjennomføres samtidig, mens tiltak i form av ny mur langs Nyeveien ikke er nummerert. Murene langs husene i Nyeveien ligger imidlertid innenfor samme område som tiltak med nr. 2 – 8 og det kan ikke utelukkes at det har vært meningen at også dette tiltaket bør utføres samtidig med tiltak nr. 2 – 8.

Kommunen bør undersøke om flomsikringsplanen må forstås slik at det er anbefalt at også nye murer langs Nyeveien oppføres samtidig med andre tiltak på strekningen. Dersom det har vært meningen at disse tiltakene også burde gjennomføres samtidig, bør kommunen ta kontakt med grunneierne og prøve å få til et samarbeid i samsvar med kommunestyrets vedtak pkt. 8.

Konsekvens av tiltakene for elveløp og omgivelser og anbefalt rekkefølge av tiltak i overordnet plan forutsetter forholdsvis inngående kunnskap om bl.a. hydrologi. Dette taler for at tiltakene undergis en faglig vurdering utover de anbefalinger og rammer som er gitt i "overordnet" flomsikringsplan.

Kommunen har i klagesaksbehandlingen lagt vesentlig vekt på at tiltakene er i samsvar med reguleringsplan og at det foreligger en erklæring om ansvarsrett for tiltakene. Kommunen viser i den sammenheng til pbl. § 21-4 hvoretter bygningsmyndighetene skal legge til grunn foretakets opplysninger om at tiltaket oppfyller tekniske krav. Kommunen legger også vekt på at tiltakene utføres i nært samarbeid med NVE.

Kommunens begrunnelse forutsetter etter Fylkesmannens mening at konsekvenser av tiltak for omkringliggende eiendommer faller inn under "tekniske krav". Fylkesmannen er ikke uten videre enig i dette.

Utgangspunktet er at kommunen har en plikt til å sørge for at saken er forsvarlig utredet før vedtak treffes, jf. fvl. § 17. Et beslektet prinsipp av betydning i denne sak er pbl. § 28-1 hvoretter kommunen bare skal gi tillatelse til bebyggelse, opprettelse eller endring av eiendom når det er *"tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold"*. I § 28-1 første ledd annet punktum er det sagt at det samme gjelder for *"grunn som utsettes for fare eller vesentlig ulempe som følge av tiltak"*.

Det er enighet i juridisk teori om at det påligger kommunen en selvstendig undersøkelsesplikt etter denne bestemmelsen, jf. O.J. Pedersen m.fl. Plan- og bygningsrett 2. utg. side 380 og Frode A. Innjord, Plan- og bygningsloven med kommentarer side 770. Kommunens henvisning til at bygningsmyndighetene skal legge til grunn foretakets opplysninger om at tiltaket oppfyller tekniske krav er derfor ikke tilstrekkelig i saker som gjelder sikkerhet mot fare eller ulemper som følge av natur- eller miljøforhold.

I saker som gjelder tiltak i vassdrag, er tilsvarende hensyn ivaretatt av vannressursloven. Etter vannressursloven § 8 kan det ikke iverksettes tiltak "*som kan medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser*" uten konsesjon fra vassdragsmyndigheten. Allmenne interesser er et svært skjønnsmessig begrep og det er vannressursmyndigheten som til enhver tid må avgjøre hva som nærmere bestemt ligger i begrepet. Fylkesmannen kan imidlertid ikke utelukke at allmennheten har interesse i at flomtiltak sentralt i byer gjennomføres på en helhetlig måte og ikke fører til skade eller ulemper. Etter forskrift om hvem som skal være vassdragsmyndighet etter vannressursloven er det NVE som er myndighet etter § 8.

Fylkesmannen har vært i kontakt med NVE som har opplyst at de ikke har registrert dokument hvor kommunen ber om konsesjonspliktvrurdering av tiltak. En vurdering av konsesjonsplikt er etter Fylkesmannens syn nødvendig for å sikre at viktige hensyn blir tilstrekkelig ivaretatt og saken gis en forsvarlig utredning. Fylkesmannen er derfor kommet til at det må stilles vilkår om at saken forelegges NVE til vurdering og at videre arbeid ikke må utføres før spørsmål om konsesjonsplikt er vurdert og eventuell konsesjon er gitt.

NVE er orientert om sakens utfall og får tilsendt kopi av Fylkesmannens vedtak.

Vedtak:

Vedtak av 30.5.2016 stadfestes.

Vedtak av 19.9.2016 endres slik at det stilles følgende tilleggsvilkår:

Spørsmålet om konsesjonsplikt for tiltak må forelegges NVE til vurdering. Videre arbeid på tiltak må ikke utføres før spørsmålet om konsesjonsplikt er vurdert og eventuell konsesjon er gitt.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages til overordnet forvaltningsorgan, jf. fvl. § 28.

Knut Middelthon
fagdirektør

Svein Asle Wiik
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Svein Asle Wiik
Saksbehandler telefon: 51 56 87 51
E-post: fmrosaw@fylkesmannen.no

Kopi til:

Karl Arthur Hafso	Nyeveien 12	4370	EGERSUND
Kirsten Tørresen Drange	Gamle Hestnesvei 5	4372	EGERSUND
Eigersund kommune, Vei- og utemiljø	Postboks 580	4379	EGERSUND
Margrethe S. Klippenberg	Nyeveien 13	4370	EGERSUND
Lasse Damgaard	Slepoddveien 7	4370	EGERSUND
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091	0301	Oslo
	Majorstuen		